

MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA AYOLLAR YOZGI KIYIMLARI TAKLIF MODELLARINI VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI ISHLAB CHIQUISH.

Farg'ona davlat texnika universiteti, "Yengil sanoat muhandisligi" kafedrasida assistenti,

Isroilova Navro'za Baxtiyorjon qizi e-mail: inavruza006@gmail.com.

+998 886631210

Annotatsiya: Ushbu maqolada ayollar yozgi kiyimlariga bo'lgan talabni o'rganish hamda marketing tadqiqotlari asosida yangi taklif modellari ishlab chiqish masalalari yoritilgan. Tadqiqot davomida bozor tahlili, iste'molchi ehtiyojlari va dizayn yo'nalishlari o'rganildi. Natijada iqtisodiy jihatdan samarali, estetik va funksional talablarga javob beruvchi yozgi kiyim modellari taklif etildi. Ushbu modellarni ishlab chiqarishga joriy etish ayollar kiyim bozori raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: marketing tadqiqotlari, ayollar kiyimlari, yozgi moda, dizayn modeli, iqtisodiy samaradorlik.

Annotation: This article discusses the study of demand for women's summer clothing and the development of new proposed models based on marketing research. Market analysis, consumer needs, and design trends were examined during the study. As a result, economically efficient, aesthetic, and functional summer clothing models were proposed. Implementing these models in production will help increase the competitiveness of the women's clothing market.

Keywords: marketing research, women's clothing, summer fashion, design model, economic efficiency.

Аннотация: В данной статье рассмотрены вопросы изучения спроса на женскую летнюю одежду и разработки новых предложений моделей на основе маркетинговых исследований. В ходе исследования проведен анализ рынка, изучены потребности потребителей и направления дизайна. В результате предложены экономически эффективные, эстетичные и функциональные модели летней одежды. Внедрение этих моделей в производство способствует повышению конкурентоспособности рынка женской одежды.

Ключевые слова: маркетинговые исследования, женская одежда, летняя мода, модель дизайна, экономическая эффективность.

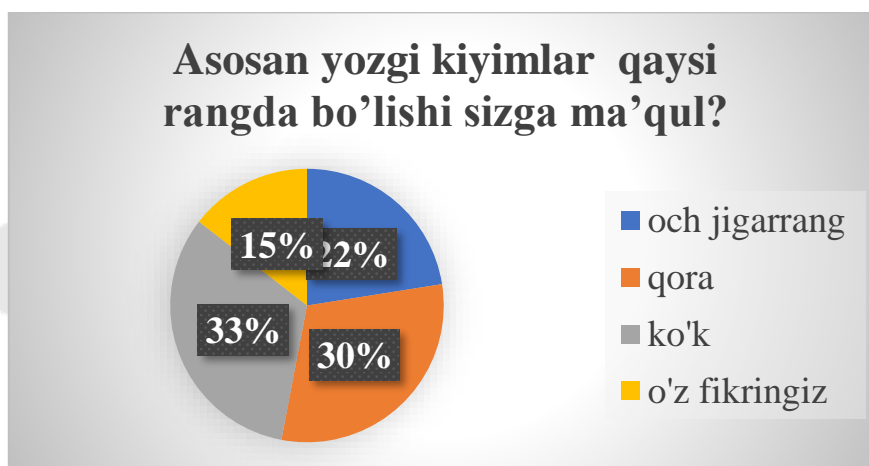
So'nggi yillarda yengil sanoat, xususan, tikuvchilik sohasida marketing yondashuvlarini qo'llash mahsulot sifatini oshirish, bozor talablariga mos yangi modellar ishlab chiqish hamda ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Aholining iste'mol madaniyati va moda yo'nalishlarining o'zgarib borishi ayollar kiyimlariga bo'lgan talabni yanada xilma-xil qilmoqda. Shu bois ayollar yozgi kiyimlariga oid marketing tadqiqotlarini olib borish, iste'molchilarning didi, yosh tarkibi, turmush tarzi va mavsumiy ehtiyojlarini aniqlash zarurdir.

Marketing tadqiqotlari asosida ishlab chiqilgan taklif modellari bozor kon'yunkturasini chuqur tahlil qilish, raqobatchilar faoliyatini o'rganish va iqtisodiy samaradorlikni hisoblash imkonini beradi. Natijada nafaqat estetik va ergonomik jihatdan qulay, balki iqtisodiy jihatdan foydali mahsulotlar yaratish imkoniyati yuzaga keladi. Tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, hozirgi globallashuv sharoitida milliy dizayn maktablari va mahalliy ishlab chiqaruvchilarning raqobatbardoshligini ta'minlash uchun marketing tahlillari asosida innovatsion kiyim modellari ishlab chiqish zarurdir.

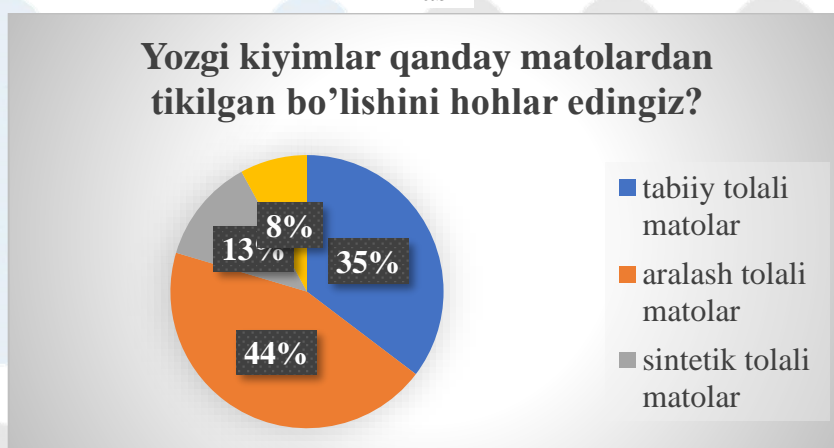
Ushbu ishda ayollar yozgi kiyimlariga oid bozor tahlili, taklif modellari ishlab chiqish va ularning iqtisodiy samaradorligini aniqlash masalalari yoritilgan. Tadqiqot natijalari yengil sanoat

korxonalarida ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish hamda yangi kolleksiyalarni ishlab chiqishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Ayollar yengil yozgi eco kiyimlarini ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish maqsadida Farg'ona viloyatida istiqomat qiladigan ayollardan anketa so'rovnomasi o'tkazildi. Quyida 100 nafar respondent onalarning anketa so'rovnomasiga bergan javoblari bo'yicha natijalari diagrammalar orqali foiz ko'rsatkichlari keltirilgan.

1-rasm

2-rasm

Ayollar yozgi kiyimlariga bo‘lgan talablarni aniqlash uchun o‘tkazilgan so‘rovnoma natijalari

Ayollar yozgi kiyimlariga bo‘lgan talablarni aniqlash uchun o‘tkazilgan so‘rovnoma natijalari

“Siz yozgi kiyim xarid qilayotganda qaysi xususiyatlarga ko‘proq e‘tibor berasiz?” degan savolga javoban 100 nafar respondentdan 38 nafari matoning tabiiyligiga, 27 nafari kiyimning qulayligiga, 18 nafari dizayn va moda yo‘nalishiga, 10 nafari rang uyg‘unligiga, 7 nafari esa narx omiliga e‘tibor berishini bildirgan. Ushbu natijalar shuni ko‘rsatadiki, ayollar yozgi kiyim xaridida avvalo tabiiy va havo o‘tkazuvchan matolardan tayyorlangan, qulay va estetik ko‘rinishga ega kiyimlarni afzal ko‘rishadi.

“Sizningcha ayollar yozgi kiyimlari qaysi shakldagi bichimda bo‘lishi kerak?” degan savol tahliliga ko‘ra, 100 nafar respondentdan 46 nafari to‘g‘ri bichimli, 28 nafari yarim yopishgan (yarim fitting), 15 nafari keng bichimli, 11 nafari yopishgan (fitting) kiyim turlarini afzal ko‘rgan. Bu esa ayollar yozgi kiyimlarida erkin harakatlanish imkonini beruvchi to‘g‘ri va yarim yopishgan bichimdagi modellar eng ko‘p talab qilinishini ko‘rsatadi.

“Siz yozgi kiyim tanlashda uzunligiga qanday e‘tibor berasiz?” degan savol bo‘yicha esa, 100 nafar respondentdan 12 nafari tizzagacha, 53 nafari tizzadan biroz yuqori, 25 nafari boldirgacha, 10 nafari uzun (to‘liq) variantni tanlagan. Shundan kelib chiqib aytish mumkinki, ayollar yozgi kiyimlarining tizzadan biroz yuqori yoki o‘rta uzunlikdagi variantlari eng qulay va amaliy hisoblanadi. Bu natijalar issiq mavsumda harakat erkinligi va qulaylikni ta‘minlash zaruratidan dalolat beradi.

O‘tkazilgan marketing tadqiqotlari natijalari asosida ayollar yozgi kiyimlari uchun zig‘ir va paxtali matolardan tayyorlangan, to‘g‘ri yoki yarim yopishgan bichimdagi, pastel ranglarda bajarilgan va ergonomik talablarga javob beruvchi modellar ishlab chiqish maqsadga muvofiq deb topildi. Taklif etilgan modellar estetik, gigiyenik va iqtisodiy jihatdan samarali bo‘lib, ularni ishlab chiqarishga joriy etish ayollar yozgi kiyimlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi.

Tikuvchilik mahsuloti tannarxining 80-90%ini ularni tikishga sarf bo‘ladigan materiallar qiymati tashkil qiladi. Shuning uchun mahsulot tannarxini kamaytirishning, ishlab chiqarish rentabelligini oshirishning eng samarali yo‘li mahsulot sifatini saqlab turib, chiqindilarni kamaytirish, rezervlarini topish va materiallarni tejashdir. Korxonalarda asosiy materiallar qanday ishlatilgani analiz qilish uchun tanlangan fasonlardagi va turdagi kiyimga materiallar sarflash noormalariga roya qilinadi. Amalda sarf bo‘lgan asosiy materiallarni ana shu normalar bilan taqqoslab, materiallarni ishlatilishdagi tejamkorlikni belgilanadi. Material sarflash normalari ishlab chiqarishda iloji boricha chiqindilarni kamaytirish hisobiga materiallarni tejashga xizmat qilishi uchun, bu normalarni barchasi minimal normada bo‘lishi kerak. Shuning uchun tikuvchilik korxonalarida asosiy materiallar sarflashni normalaridan foydalanish va ishni to‘g‘ri taqsim qilish tejamkorlik sohasidagi asosiy yo‘nalish hisoblanadi.

Tabiiyki, tikuvchilik korxonalar barcha sexlarida, shuningdek, tikuvchilikdagi barcha presslarda materiallarni tejash yo‘lga qo‘yilgan bo‘lishi kerak, lekin tayyor kiyim tannarxi asosan gazlama qiymatidan iborat bo‘ladi.

I bosqich. Ko‘p funksiyali bolalar kurtkasi uchun material xarajatlarini hisoblash.

1-jadval

№	Xom ashy ova asosiy materiallar tarkibi	O'lchov birligi	Sarf miqdori	Narxi sum	Umumiy sum
1	Gazlama(lion)	M	1.80	50 000	90000
2	Ip	M	200.00	6000	6000
4	Qadoq paket	Dona	1	1000	1000
6	Tugma	M	4	1000	4000
	Umumiy materiallar sarfi	M _x			101000

II Bosqich. Ishlab chiqarishdagi moddiy harajatlarni hisoblash

2-jadval

	Harajatlar tarkibi	O'lchov birligi	Sarf miqdori	Narhi	Summa
Ishlab chiqarish xarajatlari:					
	Ishchi ish haqqi	dona\ so'm	1,00	2500 0	25 000
	Energiya xarajati	dona\ so'm	3kv	295	88 5
	Transport xarajati	dona\ so'm	1,00	500	50 0
	Adm. xarajati	dona\ so'm	1.00	500	50 0
	Issiq ovqat xarajati	dona\ so'm	1.00	5000	50 00
	Jami xarajatlar				31 885
Bilvosita xarajatlar					
	Asosiy vosita va inventar amortizatsiyasi	dona\ so'm	1.00	400	40 0
	Ishlab chiqarish jixozlar uchun harajatlar	dona\ so'm	1.00	500	50 0
	Jami xarajatlar				90 0
	Umumiy xarajatlar				13 3785
	Infilatsiya xisobga olgan holda foyda	%	20		26 757
	Ulgurji narxi	So'm			16 0542

Ishlab chiqarishdagi moddiy harajatlarni yozgi zig'ir tolali ko'ylak nisbiy ulushlariga nisbatan taqsimlab, mahsulot tannarxi ham o'rtacha nisbiy ulushlarga ko'ra taqsimlash asosida aniqlaymiz. Mahsulot tannarxi asosida reja kalkulyatsiyasini hisobi 2-jadvalda keltirilgan.

Demak, yozgi zig'ir tolali ko'ylakni shartnomaga asoslangan ulgurji narxi 160542 so'mni tashkil etdi. Bu mahsulot narxi bo'yicha hozirgi marketing kuzatuvlarni bozorda o'tkazish natijasida raqobat bardosh bo'lib, uni ishlab chiqarish natijasida istemolchilariga ega bo'ladi.

O'tkazilgan marketing tadqiqotlari natijalariga ko'ra, ayollar yozgi kiyimlariga bo'lgan talab asosan matoning tabiiyligi, kiyimning qulayligi, zamonaviy dizayni va estetik ko'rinishiga bog'liq ekani aniqlandi. Respondentlarning ko'pchiligi yozgi kiyimlarda to'g'ri va yarim yopishgan bichimdagi, havo o'tkazuvchi tabiiy tolali (zig'ir va paxta) matolardan tayyorlangan, ochiq pastel ranglardagi modellarni afzal ko'rishini bildirdi.

Tadqiqot asosida ishlab chiqilgan ayollar yozgi kiyimlari modellari ergonomik, gigiyenik va estetik talablarni birlashtirgan holda yaratilgan bo'lib, ular bozor talabi va iste'molchi ehtiyojlariga mos keladi. Ushbu modellarni ishlab chiqarish jarayoniga joriy etish natijasida mahsulotning **iqtisodiy samaradorligi** ortib, korxonalar rentabelligi hamda bozor raqobatbardoshligi oshadi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, ayollar yozgi kiyimlari assortimentini shakllantirishda marketing tadqiqotlariga asoslanish ishlab chiqarish jarayonini bozor talablari bilan uyg'unlashtirish, mahsulot sifatini oshirish va iqtisodiy samaradorlikka erishishning eng muhim omillaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirboboeva G., Isroilova N., Rakhmonova M. A COMPARATIVE ANALYSIS OF FLAX FIBRE FOR INDUSTRIAL APPLICATIONS //Western European Journal of Modern Experiments and Scientific Methods. – 2024. – T. 2. – №. 10. – C. 11-16.
2. Tursumatova S., Tursunov D., Isroilova N. Research on the Production of Special Clothing for Car Repair Workers, Taking into Account Human Ergonomic Characteristics //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – T. 17. – C. 204-209.
3. Isroilova N. ANALYTICAL STUDY AND FORMATION OF THE ASSORTMENT OF WOMEN'S LIGHTWEIGHT CLOTHING //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2025. – T. 3. – №. 6. – C. 445-451.
4. Isroilova N. RESEARCH ON THE PRODUCTION OF MEDICAL SUITS BASED ON FLAX FIBER FABRICS //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2025. – T. 3. – №. 6. – C. 405-409.
5. Mamatkulova, S., Tursumatova, S., Turdiyev, M., Abdurakhimova, M., Abdullayev, M., & Berdiyeva, R. (2024). Research of materials for clothing in the production of various sewing products. In E3S Web of Conferences (Vol. 538, p. 04003). EDP Sciences.
6. Xalilova, D., Berdiyeva, R. N., & Raxmonova, M. (2024). ANDOZALARNI TEXNIK KO 'PAYTIRISHNING ASOSIY PRINSIPLARI VA USULLARI. Journal of science-innovative research in Uzbekistan, 2(10), 195-200.
7. Sh T. X., Nizamova B. B., Mamatkulova S. R. Analysis of the Range Of Modern Women's Coats //The American Journal of Engineering and Technology. – 2021. – T. 3. – №. 09. – C. 18-23.
8. Tursunova X. S., Rahmatovna M. S. Ayollar paltosi uchun gazlamalar taxlili //3 rd international congress of the human and social science researches (itobiad). – 2020.

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-10

9. Ulugboboyeva M. M., Tursunova X. S. Ways to solve problems in the production of knit wear //Asian Journal of Multidimensional Research. – 2021. – T. 10. – №. 9. – C. 29-33.

10. Abdullayev M. M., Valiyev G. N. SOCHIQBOP MATOLAR ISHLAB CHIQRISH TEXNOLOGIYALARI TAHLILI //YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI. – 2025. – T. 2. – №. 9. – C. 268-273.

